

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Difficultas III. Quid sit formaliter Duratio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

DIFFICULTAS III.

Respondetur Objectionibus.

OBJICIT primò. Durare est correspondere partibus motus, sed iisdem partibus motus possum correspondere cras & hodie, quia eadem partes motus, potuerunt produci cras, quæ hodie. Ergo possum habere eandem durationem cras, quàm hodie.

RESPONDETUR. Imprimis, quòd durare, sit correspondere partibus motus, non quomodo-cunque, sed secundum suppositionem positionis eorundem, secundum quam motus hodiernus, non supponitur futurus cras, cum sit factus hodie, etsi hodiernus motus cras fuisset, & alius hodie, hic qui supponeretur hodie, salvaret durationem hodiernam. Deinde dici potest, quòd duratio respiciat motum, non materialiter acceptum, quamvis enim alii specie distincti celi, moverentur, adhuc eodem modo, durarem hodie, sed respicit motum cælorum formaliter acceptum, hoc est secundum prius, & posterius, secundum quam rationem, posterius formaliter acceptum, non potest esse prius, priori, itidem formaliter accepto. Motus autem qui est hodie non nisi materialiter acceptus, potest esse cras.

OBJICIT secundò Arriaga. Hoc quod est durare, est aliquid reale, sed hoc est separabile ab existentia Petri. Ergo & duratio, est separabilis. Prob. Minor. Quia Petrus qui existit hodie, est separabile à substantia Petri.

RESPONDETUR. Retorquendo argumentum, in principiis ipsius Arriag. probat enim æqualitatem quæ talem, esse quid superadditum æqualibus, quia poterat existere hoc lignum, & non esse æquale, quòd si recurrat ad aliam entitatem ejusdem quantitatis, dicemus etiam & Nos requiri, & entitatem & tempus hodiernum. Probat item, existentiam esse quid realiter superadditum, item Relationem &c. similia. Directè autem dici potest. Durationem non esse extra quascunque circumstantias, sed requirere, & entitatem existentem, & connotationem hujus, vel illius, de quo quæritur temporis.

INSTAT primò idem. Hoc quod est coexistere Petro tempore, est aliquid separabile ab ipso Petro, & tempore, quia potuit utrumque esse in rerum natura, quin invicem coexisterent.

RESPONDETUR. Esse hæc separabilia, si simul non sumantur, secus si simul.

INSTAT secundò. Antichristus absolute, & simpliciter erit in rerum natura, & crastina dies absolute, & simpliciter erit, & tamen non erunt

simul. Ergo hoc, quod est: erunt simul, aliquid plus dicit, quàm hoc absolute; ambo erunt.

RESPONDETUR. Negando, quòd hoc, quod est esse simul, si accipiat in circumstantia existentie, actu habitæ, utriusque, sit separabile ab illis.

INSTAT tertio idem. Quando dicimus, à Petro coexistenti huic instanti, non separari durationem, in hoc ipso sequitur jam includi durationem.

RESPONDETUR. Hoc ipso quia à Petro coexistenti huic instanti, non separatur duratio, sequitur includi re ipsa durationem, quicquid sit de alietate ex modo concipiendi ad eum modum, quo in fundamento, termino, ratione fundandi, includitur relatio, sed non distincta ab illis.

OBJICITUR tertio. Voluntas Dei, creandi Petrum, in hoc instanti, habet aliquid pro objecto, quod sit distinctum à substantia Petri, quia hæc eadem esset, etiamsi producta fuisset heri, hoc autem distinctum, non potest esse ipsum instans, quia hoc imaginarium est, nec creatur à Deo, instansque existeret suo modo, quamvis Petrus, non existeret in illo.

RESPONDETUR. Hoc objectum, non esse præcisè ipsam substantiam Petri, nec præcisè ipsum instans, sed substantiam in tali circumstantia instantis, & quando hæc duo vult, jam non est necesse habere illum, distinctam voluntatem, ad hoc, ut simul sint, sicut quando Deus vult relationem, vult fundamentum proximum, & terminum, quibus volitis, non est necesse ut procedat ad volendam relationem, jam enim in prædictis continetur, ita & in præfenti.

INSTAT primò idem. Magis, minusve durasse, non potest intelligi, sine pluribus, vel paucioribus durationibus distinctis, si enim indivisibilis est, cur magis minusve durat.

RESPONDETUR. Secundum id, quod dicit in recto duratio, nec plus, nec minus durat, est enim eadem entitas, quæ secundum se, nec major, nec minor est, sed est major vel minor, secundum id, quod dicit in obliquo, hoc est ratione temporis, cujus partes plures, vel pauciores, interveniunt.

INSTAT secundò. Successio temporis pergit, sive duret Petrus, sive non. Ergo per illam nec dilataatur, nec limitantur termini vitæ.

RESPONDETUR. Durationem extrinsecè pendere ab actione Dei conservativa, intrinsecè autem pendet ab ipsamet entitate, extra causas existente. Unde etiam per tempus, non dilatantur termini vitæ, licet quantum duret, illa conservatio, & existentia, mensuret tempus.

IN.

INSTAT tertio Maurus. Hoc quod est durare, aut vivere centum annis, addit venti magnam perfectionem, quā careret, si uno momento viveret: Si addit perfectionem, ergo talis perfectio, debet esse actualitas, positiva, intrinseca.

RESPONDETUR. Imprimis ex dictis aliis, posse esse aliquam perfectionem negativam magnam; modo infundetur alicui positivo, qualis est perfectio aeternitatis, independentiae, &c. & in nobis multae negativae perfectiones dantur, ergo ex magnitudine perfectionis, non debet inferri positivitas & ratio superadditi. Rursus dici potest, quod haec additio, supra entitatem Petri, concursum conservativum, & tempus si vis extrinsecum, addat aliquid additione non nisi Metaphysica, non autem Physica. Denique ostendi hic potest actualitas positiva, stans in entitate Petri, concursu Dei, tempore extrinseco, quae tria simul sumpta, quod sufficienter non salvent rationem durantis, sine aliquo superaddito, hoc ipsum probari deberet, licet defectu posito vel entitatis, consequenter concursus, vel temporis extrinseco, jam non salvetur, ratio durantis.

Solvuntur Objectiones aliae.

OBJICITUR primò usitatum argumentum. Potest poni in rerum natura Petrus, secundum se, & potest poni tempus hodiernum extrinsecum, secundum se, & tamen Petrus non poni in tempore hodierno, sed in alio, unde etiam ponetur aliquando existentia Antichristi, & positum est tempus hodiernum, & tamen Antichristus non existit nec existet in tempore hodierno. Ergo rem permanentem existere, seu durare hodie, est aliquid nemine cogitante separabile, ac proinde accidens, distinctum à parte rei, ab existentia entis permanentis, & ab existentia temporis hodierni, praecise sumpti.

RESPONDETUR. Potest poni in rerum natura Petrus, & poni tempus hodiernum, simul & una coexistendo, & tamen Petrus non poni, die hodierno, sed alio. Neg. Antecedens, non una coexistendo. Concedo. Consequenter, haec duo non erunt condistincta, in circumstantia coexistentiae, secus sine illa.

INSTABIS primò. Existentia Petri, de praesenti, vel dicit aliquid plus objective, supra existentiam Petri, secundum se, vel nihil plus: Si primum, habetur intentum, hoc enim voco durationem hodiernam; si secundum, cur voces novas multiplicas, sine omni significato reali.

RESPONDETUR. Existentiam Petri, de praesenti, praeter tempus, hoc illi coexistens, nihil plus dicere objective, secus extra hoc tem-

pus. Et certè, quamvis possit esse entitas Petri, & non habere denominationem hanc, componi entitate Filii, seu termino, tanquam parte, nihilominus non superaddis aliam modalitatem, constitutivam, in linea relationis: ita licet poneret tempus extrinsecum, tanquam partem durationis, non esset necesse ponere modalitatem superadditam, constitutivam in linea durantis.

INSTABIS secundò. Existentia Petri, de praesenti, est nemine cogitante separabilis, ab existentia Petri, & temporis hodierni secundum se, ergo est nemine cogitante distinctum quid.

RESPONDETUR. Existentia Petri, de praesenti, est separabilis ab existentia Petri, & temporis hodierni, coexistentibus. Nego Antecedens, non coexistentibus, concedo.

INSTABIS tertio idem. Petrum esse simul cum hoc tempore, est separabile ab existentia Petri, & huius temporis secundum se spectatorum, ergo significant aliquod objectum à parte rei distinctum, quod ego voco durationem.

RESPONDETUR. Petrum esse simul cum hoc tempore, est separabile ab existentia Petri, & huius temporis, si non supponantur coexistere, Concedo Antecedens. Si supponantur coexistere, nego Antecedens. Et si non coexistant, erit tunc negatio, vel Petri existentis, vel huius temporis existentis, & sicut ab entitate Petri, est separabile, esse illum Patrem, & Paulum Filium, ex suppositione tamen, quod hic genuerit, & hic sit genitus, non sunt separabilia, nec est necesse ponere relationem filiationis modum superadditum, ita & in praesenti, Petrum esse simul, cum hoc tempore ex suppositione coexistentiae separari non possunt, secus sine hac suppositione, unde si non erit coexistentia horum duorum, erit ex parte objecti mutatio, nempe tunc ponetur non existentia alterutrius.

OBJICITUR secundò idem. Deus, quando vult Petrum creare hodie, non vult Petri existentiam secundum se, nec etiam existentiam temporis hodierni secundum se, quia haec velle poterat, quin veller Petrum existere hodie, vult ergo simultatem existentiae Petri, cum existentia temporis hodierni. Ergo ista similitudo, seu coexistentia Petri cum tempore hodierno, est objectum distinctum ab existentia Petri, & tempore hodierno, secundum se sumptis, induciturque per voluntatem Divinam efficacem, quā vult Petrum, esse hodie.

RESPONDETUR. Simultatem coexistentiae esse distinctam, ab utriusque entitate praecise sumptis, extra suppositionem simultatis, non autem posita suppositione. Deinde quam

quamvis concedatur, quod simulas coëxistentiæ sit distincta ex parte objecti, à sola existentia Petri, & sola existentia temporis huius; sola enim v.g. existentia Petri, dicit negationem existentia tunc, huius temporis, negatio autem objecti, & positio, inferunt distinctionem ex parte objecti. Sed nego, ad istam simultatem, debere transiri per superadditum quid, entitati vè utrique, sed per ablationem negationis existentia tam Petri, quam temporis hodierni, quæ ablatio negationis, perficitur ipsismet illorum entitatibus tunc existentibus, requirendo, sicut ad existentiam utriusque actiones proportionatas, ita & requirendo easdem, tunc, ut tunc, dicatur esse, utriusque existentia. Et sicut potest esse entitas unius, & non esse entitas alterius, adeoque non esse par, vel prima jugatio numeri, & tamen esse primam jugationem numeri, non est quid distinctum modaliter ab ipsis unitatibus duabus, ita & in presenti. Loquor autem non de ubitate unitatum, sed de pura & mera, constitutione paris, seu primæ jugationis numeri.

Obijciunt tertio idem. Cum creatura habeat esse dependens à Deo, singulis momentis destruibile, oportet ut singulis momentis, accipiat à Deo suum esse, tanquam novum donum, ergo, quod ego habeam hodie meum esse, est novum Dei donum, separabile ab eo, quod habuerim heri esse, sed est novum donum, non per dationem novi doni, sed per repetitionem dati ejusdem doni.

RESPONDETUR. Imprimis, non videtur quod non sit hoc novum donum Dei, per dationem, si enim est novum donum, est etiam nova datio, cum donum, & datio, sumpta pro eo quod datur, verbis differant, cumque hesternæ duratio, non possit facere me hodie durare, non erit repetitio illius hesternæ durationis hodie, sed revera nova datio novi doni, quia novæ durationis. Deinde directe dici potest, quod illic sit novitas, ratione novi actualis temporis, cui coëxistitur, ratione novæ non positæ subtractionis concursus, quæ poterat poni.

Adde esse inexplicabile, quid sit ista duratio modalis, v.g. Petri, vel enim una indivisibilis, datur pro tota vita, secundum quod, illam prævidit Deus, & hoc negant oppositi, si demas Ruvium, & paucos alios, negare autem illam non deberent, quia sicut ex suppositione prævisionis, quousque sit victurus, & quousque velit illum Deus vivere, non potest nisi eousque vivere, ita & non potest, nisi eousque durare. Sed si hoc, quod negant, concederent, restaret quæ- rere, cum illa duratio, danda sit tanquam complementum decreti divini quod ipsum præcitur ratione nostra, à prævisione tantæ vitæ,

tunc urgetur, si in illo priori ante decretam durationem, potest prævideri tanta vita, sine tanta superaddita duratione, ad quid erit illa superaddita necessaria? Non potest dici, illa duratio, singulis instantibus, esse commensurata, quia sequeretur instans post instans. Non potest dici de illa duratione, quod sit commensurata instanti, & positioni temporis, quia jam illo tempore, necessario duraret creatura. Non potest dici quod commensuratur partibus in infinitum divisibilibus, quia etiam illis necessario duraret, & cum illæ partes, sint commensurabiles toti æternitati, posset etiam duratio, temporanea cæteroqui, commensurari toti æternitati. Non potest dici de illa duratione, quod sit actio conservativa. Tum quia illi actioni, & quidem novæ, deberet respondere novus terminus, secundum principia oppositorum. Ergo responderet duratio nova. Ergo duratio nova, non est illa ipsa conservatio. Tum quia, vel intelligitur de conservatione activa, & hæc videtur esse quid extrinsecum duranti, vel de conservatione passiva, & hæc non est actio conservativa, sed ejusdem terminus, qui deberet esse quid distinctum, ab ipsa actione conservativa. Tum quia duratio successiva, non est quid superadditum. Ergo cum duratio permanens non aliud sit per oppositos, quam ipsa actio conservativa, singulis instantibus, variata, adeoque succedens, etiam ipsa, non erit quid superadditum.

QUÆSTIO III.

Quid Tempus & Æternitas?

QUÆRES primò, *Quid sit Tempus?*

RESPONDET Arist. Esse mensuram motus secundum prius & posterius. Hæc definitio est explicata, ubi de compositione continui.

QUÆRES secundò. *An tempus Mathematicè acceptum secundum quod tale, existat formaliter?*

RESPONDETUR. Existere solum fundamentaliter. Ratio, quia scilicet hic motus, qui poterat esse tardior, vel velocior, existit, hoc est, non est defacto negatio illius, quod postea intellectui dat fundamentum formandi has propositiones: Nunc est: Quare autem tempus Mathematicè acceptum quod tale, formaliter non existat, probatur ubi de continuo. Et certè ly: Nunc, est indivisibile, nec enim admittit prius & posterius, si est indivisibile, non potest habere partes, si non potest habere partes, non

† k k pot.